

detileg szabómesterséget tanult, majd 1851. okt. 30-án Temesvárott először lép színpadra, »Don Carlos«-ban és a művészethez a szabómesteri tudományát is felhasználta, amennyiben saját maga varrta a szerepéhez szükséges ruhákat. Temesvárról 1852-ben Nagyszébenbe, majd Grácba ment, 1855—56-ban Königsbergben működik, ahol nagy sikert ért el, úgy, hogy Laube Henrik a bécsi Burgtheaterhez szerződtette; itt 1856-ban lépett fel először az »Agglegények« Mortimerjében. Az intézetnek félszázadon át első támasza, művészi hitelének főtényezője volt. 1881-ben a király a vaskoronarenddel tüntette ki, 1882. márc. 15-én lovagi rangot nyert. 1884-ben a Burgtheater főrendezője, 1887-ben művezető-igazgatója lett. 1899. márc. havában a badeni nagyherceg az I. oszt. lovagkeresztet adományozta neki. 1896. júl. havában a bolgár fejedelem a »Pro litteris et artibus«-rend nagykeresztjével tüntette ki. 1901. okt. 30-án ülte meg 50 éves jubileumát. Hazájáról mindig a legnagyobb szeretettel beszélt és írt és büszkén hirdette, hogy művészi fejlődésére a budapesti Nemzeti Színház művészei voltak a legnagyobb hatással. 1906. jún. 1-én a Ferenc József-rend középkeresztjét kapta. 1911. nov. 5-én a bécsi Burgszínház foyterjében leleplezték a szobrát. — Leánya: S. Hermína, 1911 őszén a meiningi udv. színház drámai színésznője lett.

Soós Márton, (széki), színész, marosvásárhelyi származású orvosdoktor; orvosnövendék korában Pesten, 1791-ben érdeklődni kezdett az ébredő magyar színészet iránt és egy önként alakuló színésztársaságnál működött és színműveket írt. De nemsokára megvált a színésztől és Deésre költözött, hol gyakorlóorvos lett és továbbra is megmaradt a honi színművészet fáradhatatlan pártfogójának. Színművei: »Magyar Penelopé, vagy az állhatatos szeretet példái«, vj. 5 felv. Pest, 1791. »A megszorított ártatlanság avagy az ártatlan Etelka méltatlan szenvedése.« Szomj. 5 felv. 1792. U. o. (Darabjai sokáig műsoron maradtak.)

Sophokles (szofoklész), (495—405), Periklész kortársa, a görög tragédia legnagyobb mestere. A dráma nála is nagy

haladást tett. Ő már harmadik színészt is alkalmazott (háromnál több szereplőt a görög dráma nem is vitt egyszerre színpadra). A drámák cselekvényét nem terjesztette ki trilogiákra, hanem minden darabban befejezte. Aischlos titáni személyeihez képest az övéi emberibb alakok és valószerűbbek. A mellett megőrizte a felfogás nagyszerűségét. A cselekvényt személyeinek jelleméből fejleszti. Kardalai is rövidebbek és kevésbé számosak. Különösen szereti ábrázolni a nagy lelkek nagy szenvedéseit. Összeütközésbe nála is gyakran a szenvedély kerül a sorssal vagy a gondviseléssel; kedveli a tragikumnak azt a formáját, mikor az elvakult hős maga idézi fejére makacsságával a sors haragját. Mindazáltal az istenség eszméje nem oly zord erő nála, mint Aischlosnál; az ő felfogása szelidebb. 123 drámája közül, melyek nagyrészevel győzött az ünnepi versenyeken, (20-szor első díjat nyert, sokszor másodikat, míg harmadikat egyszer sem) korunkra hét maradt fenn, ú. m. Aias, Antigone, (L. o.) Oidipus király, (L. o.) Oidipus Kolonosban, (L. o.) Elektra, (L. o.) A trachisi nők, egyfelvonásos tragédia, első magyar előadása 1911 ápr. 1-én, a színészakadémia vizsgálója alkalmával, Philoktetes. (Magyarra az egész Sophoklest Csiky Gergely fordította le, újabban pedig Csenyery János.)

Soprano (szopránó) (olasz) — a latin supremus — „legfelső” szóból, a legmagasabb gyermek vagy női hang.

Soproni színészet. A soproni német színészet adatai 1768-ból datálódnak. Ez év márc. 24-én Pellicán Ferenc polgármester ajánlja a községi gyülekezetnek, hogy a város hasznavehetetlen és üresen álló szárazmalma adassék át a pozsonyi német színészeknek játékhelyül; az engedélyt megkapták és 4 hétig játszottak. 1768 aug. 6-tól szept. 5-ig Berner Félix az igazgató. Az épülő színház első bérlője Celestei Estupignan Jeromos gróf; 3 évre bérlé a színházat, összesen 700 frtért. Az új színház megnyitása 1769 okt. 15-én volt. 1774 ápr. 1-től máj. 30-ig ismét Berner az igazgató, majd